

E-Words

Ooit verdeelde Raul Hilberg de geschiedenis van de Holocaust over drie grote categorieën: daders, slachtoffers en omstanders. De laatste groep is altijd het breedst, het vaagst en ook het meest omstreden gebleven.

Op [14 maart](#) werd in SPUI25 de 'bystander' vanuit verschillende disciplines belicht en bediscussieerd tijdens de boekpresentatie van '[Probing the Limits of Categorization. The Bystander in Holocaust History](#)' (ed. Christina Morina/Krijn Thijs, New York: Berghahn Books 2019). Moreel beladen en analytisch moeilijk te vangen - in hoeverre maken 'omstanders' deel uit van het gewelddadige proces? Dragen toeschouwers ook verantwoordelijkheid, of zelfs schuld? Niet alleen in Nederland, maar overal in Europa zorgt de figuur van de vermeend 'gewone' en 'niet-betrokken' tijdgenoot voor publieke controversen, of die nu de gedaante aanneemt van de getuige, de Mitläufer, de toeschouwer of de profiterende Volksgenosse. In het wetenschappelijk onderzoek is de rol van de 'omstanders' de laatste jaren steeds belangrijker geworden, zonder aan ambivalentie en complexiteit in te boeten.

Drie gerenommeerde wetenschappers uit verschillende disciplines reageerden op de publicatie en discussieerden met het publiek: de Nederlandse socioloog Abram de Swaan (Amsterdam), de Duitse historicus Ulrich Herbert (Freiburg), en de Nederlandse historicus Geraldien von Frijtag (Utrecht). Christina Morina (Amsterdam) is een Duitse historicus en sinds 2015 DAAD Visiting Assistant Professor aan het Duitsland Instituut Amsterdam. Krijn Thijs (Amsterdam) is historicus en wetenschappelijk medewerker bij het Duitsland Instituut Amsterdam.

Op [vrijdag 15 maart](#) vond het Graduiertenkolleg 'Bystander studies? The social context of genocidal violence in Nazi-occupied Europe' plaats dat de discussie over de figuur van de omstanders in academische kring voortzette.

De workshop zette de discussie over de figuur van de omstanders in academische kring voort. Het eerste deel van de ochtend was gewijd aan actueel promotieonderzoek over systematisch geweld en individuele agency van diverse betrokkenen. Centraal stond de vraag welke categorieën van onderzoek tegenwoordig recht kunnen doen aan de ambivalentie, de complexiteit en de dynamiek van het sociale proces van vervolging en genocide. Er was bijzondere aandacht voor de interactie met herinneringsculturen die in de verschillende Europese contexten zijn ontstaan. Een algemene paneldiscussie maakte vervolgens de balans op van problemen en perspectieven van mogelijke

'bystander studies' in de toekomst. De dag werd afgesloten met een curatorenrondleiding door de tentoonstelling 'De Jodenvervolging in Nederland in foto's' in het Nationaal Holocaust Museum in Amsterdam - met de nadruk op het beeld van de omstander.

[Volledig programma](#)

De lezingen maken deel uit van het transnationale project E-Words. Een overzicht van alle activiteiten vindt u hieronder:

[Full list of E-WORDS Events-2019.pdf](#)

[National_Report_NL_E-Words_2019.pdf](#)

[E-Words-Transnational_Report-1.pdf](#)

In samenwerking met:

Co-funded by the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://duitslandinstituut.nl/e-words>